Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 249. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 31-го ГРУДНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 31, 1983 No. 249. VOL. XC.

ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ ФІЛЕВИЧ НАЙМЕНОВАНИЙ ЄПИСКОПОМ В САСКАТУНІ

Торонто. — З Торонтонської епархії повідомляють, що у вівторок, 20-го грудня 1983 року, апостольський нунцій проголосив рішення Папи Івана Павла II назначити єпископом Саскатуну митрофорного протоієрея Василя Філевича, згідно з вибором Синоду Української Католицької Церкви.

Новий єпископ приходить на місце св. п. Владики Андрія Роборецького, який помер несподівано рік тому.

Єпископ-номінат народився в місцевості Стрий в Альберті у 1918 році, покінчив теологічні студії в Едмонтоні і був висвячений в 1942 році. Після першого року пастирської допоміжної праці о. В. Філевич був назначений парохом церкви Преображення Господнього в Кіченері, Онт., а відтак Ізидор Борецький іменував його головою Місіонарського Товариства Торонтонської епархії і рівночасно парохом церкви свв. Кирила і Методія в Ст. Катарінс. Іменований настоятелем катедрального собору св. Йосафата і канцлером Торонтонської епархії в 1951 році, він розгорнув широку діяльність, яка завершилася в 1961 році зорганізуванням першої цілоденної української школи в Торонто, яку включили в систему шкіл того міста.

В 1962 році Владика Ізидор назначив о. шамбеляна В. Філевича генеральним вікарієм епархії та дав йому тим повне адміністративне заступництво в часі своєї

Єпископ-номінат В. Філевич

участи в Другому Ватиканському Синоді. Коли в наступному році вогонь знищив катедру св. Йосафата, В. Філевич зайнявся всеціло відновою катедри. У 1969 році Патріярх Йосиф відвідав відбудовану катедру в Торонто і при цій нагоді підвищив о. В. Філевича до сану митрофарного протоієрея.

В 1978 році митрофорний протоієрей В. Філевич був на власне бажання перенесений до Тандер Бей, Онт., де став настоятелем церкви Воздвиження Чесного Хреста, відповідаючи рівночасно за місійну працю в недалекій околиці.

Інсталяція єпископа-номіната заплянована на 15-го лютого 1984 року в Торонто. —

ВІДБУВСЯ З'ЇЗД КАРПАТСЬКИХ СІЧОВИКІВ

Торонто (ПС БКС). — В рамках IУ СВКУ, в якому взяло участь понад 20 колишніх карпатських січовиків, відбувся Світовий З'їзд Братства Карпатських Січовиків. З'їзд відбувся тут у п'ятницю, 2-го грудня ц.р., в приміщеннях Гилтон Гарбор Кесл готелю, з участю делегатів з Канади, Америки, Европи, Австралії та Південної Америки.

В дусі карпато-української традиції З'їзд розпочато спільним співом „Царю небесний, Утішителю", а закінчено співом „Достойно єсть...", що їх заінтонував митрофорний протоієрей Степан Біляк, а відтак відкрив З'їзд голова Централь ного Проводу БКС д-р Стенан Росоха, ввізвавши вшанувати пам'ять усіх тих колишніх карпатських січовиків, що відійшли з цього світу. Прийнявши порядок нарад, вибрано Президію З'їзду: проф. д-р Петро Стерчо, предсідник; Михайло Цар, заступник предсідника, Юрій Гвоздулич, секретар.

У своєму звіті з діяльности Братства голова С. Росоха пригадав, що від часу заснування СКВУ всі делеґатські з'їзди БКС відбуваються в рамках кожночасного СКВУ, в склад Секретаріяту якого входить представник БКС. Членство БКС сконцентроване в основному в Канаді, Америці й Европі, але діє воно також у Австралії та Південній Америці, а навіть і в Африці. Діяльність Центрального Проводу та місцевих куренів і делегатур в поодиноких країнах концентрується на плеканні доброї пам'яті про будівництво Карпато-Української Держави в 1938-39 роках і доброї слави оборонної боротьби карпатських січовиків цієї держави, будованої на соборницьких і демократичних основах, які клали св. п. президент Августин Волошин і св. п. прем'єр Юліян Ревай та їх ближчі співробітники. Члени Братства підтримують видаване їх головою „Вільне слово", що стало напівофіціозом БКС, а зокрема своєю жертвенністю допомогли видати цінні книжки з історії державности в Карпатській Україні — „Карпато-Українську державу", написану проф. д-ром П. Стерчом і його ж „Дипломатію подвійної моралі" в англійській мові, цінну біографію п.н. „Августин Волошин — президент Карпатської України" пера його найближчого співробітника проф. Августина Штефана, як і два томи споминів А. Штефана п.з. „За правду і волю", та видання споминів колишнього посла до Сойму Карпатської України сл. п. Степана Клочурака та одної з перших книжок з цієї царини історії д-ра С. Росохи п.н. „Сойм Карпатської України", що вийшла ще в 1949 році.

Звіт відсутнього з причини недуги заступника голови Братства на Америку д-ра Василя Вереша відчитав предсідник З'їзду. Крім поточної діяльности у співпраці з іншими українськими ветеранськими організаціями, д-р В. Вереш наголосив побудову пам'ятника на могилі св. п. Ю. Ревая, прем'єра Карпато-Української Республіки, благословлення якого відбудеться у травні 1984 року. Звітував також генеральний секретар Василь Тимко та скарбник Петро Баєр. За Товариський суд звітував М. Цар, а за Контрольну комісію проф. д-р П. Стерчо. Після дискусії над звітами уділено уступаючим керівним органам абсолюторію, і, на внесок Номінаційної комісії у складі М. Цара, Михайла Шіпоша й проф. д-ра Михайла Папа, вибрано нові керівні органи на час п'ятьох років.

Капеляни БКС: ігумен о. Христофор Миськів, який був ще капеляном Української Національної Оборони в Ужгороді; о. ігумен Севастіян Сабол, капелян ОНОКС в Хусті; о. проф. д-р Василь Бойсак із еміграційних часів та митрофорний протоієрей С. Біляк який був організатором „Карпатської Січі" в Карпатській Україні. Всіх їх проголошено досмертними капелянами БКС.

Почесний голова БКС — А. Штефан, голова Сойму Карпатської України й нас-

(Закінчення на ст. 3)

СІЧЕНЬ — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ФОНДУ

ЗВЕРНЕННЯ Української Американської Координаційної Ради до Української Американської Громади

Українці Америки!

Повідомляємо вас, що IУ Світовий Конґрес Вільних Українців, який відбувся в місті Торонто в Канаді в днях від 30-го листопада до 4-го грудня 1983 року, визнав Українську Американську Координаційну Раду за рівнорядну і рівноправну з Українським Конґресовим Комітетом Америки центральну крайову репрезентацію українців Америки із рівними правами, привілеями і обов'язками, включно з однаковою репрезентацією в керівних ораганах СКВУ, як і однаковими зобов'язаннями фінансовими.

Як вам відомо, на Крайовій Громадській Конференції, яка відбулася у Вашінґтоні в дні 1-го жовтня 1983 року, оформлено Українську Американську Координаційну Раду. Ця Крайова Громадська Конференція, в якій взяли участь 122 делеґати, 31 організації, в тому 27 крайових організацій, визнала себе однодушно конституантою, одобрила установчі збори УАКР, що відбулися в Ню Йорку у дні 14-го травня 1983 року як правосильні, схвалила проєкт її статуту і текст інкорпорації.

Це сталося після того, як всі майже трирічні заходи Комітету за Правопорядок в УККА, піддержані найвищими авторитетами Церков, довести до привернення того правопорядку не дали успіху, а УККА перестав бути координатором та центральною репрезентацією плюралістичної української американської громади.

Українська Американська Координаційна Рада як крайова репрезентація українців в Америці перебрала тепер і буде продовжувати світлі традиції УККА з-перед XIII Конґресу.

Свідома своїх обов'язків Екзекутива поставила собі як найважливіші завдання:

1. Поставити найсильніший натиск на максимальну допомогу українському народові на рідних землях, інформуючи всебічно про нарушення людських і національних прав совєтським режимом представників американського Уряду і американських співгромадян.
2. Працювати усіми силами для збереження української ідентичности піднесенням усіх культурних проявів.
3. Посилити зв'язки з американським та іншим неукраїнським світом у всіх ділянках.
4. Притягнути до співпраці молодші українські американські сили.

Успіх усіх цих заходів УАКРади та її проводу залежить у першу чергу від вашої всебічної підтримки і співпраці, яких у вас прохаємо та яких від вас очікуємо.

Для ведення кожної діяльности потрібні — крім доброго і реального пляну — також і відповідні ФОНДИ, включно із зобов'язанням УАКРади відносно половини нашої українсько-американської вкладки до Фонду СКВУ. Тому Екзекутива УАКРади оцим проголошує встановлення

УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДСЬКОГО ФОНДУ

із вкладками:

по 250.00 дол. від крайових організацій,
по 50.00 дол. від їх Відділів та від місцевих організацій
по 25.00 дол. від осіб, що заробітково працюють,
по 15.00 дол. від пенсіонерів, та
по 5.00 дол. від студентів.

Очевидно, що Екзекутива УАКРади з великою вдячністю прийме кожну пожертву до цього Фонду.

Чеки і грошові перекази прохаємо виписувати на: Ukrainian American Coordinating Counsil, 140 Second Avenue, New York, N. Y. 10003.

Екзекутива Української Американської Координаційної Ради

Д-р Дж. Мейс викладатиме в Гарварді

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) — Керівники українознавчої програми на 1984 рік у Літній Школі Гарвардського університету подають до відома, що в Гарварді, крім навчання українських дисциплін у часі академічного року, будуть теж, як в минулому, літні курси україністики. Два курси історії України, три української мови та оди української літератури проводитиметься від 25-го червня до 17-го серпня 1984 року.

Курси історії: „Україна між двома світовими війнами" викладатиме д-р Джеймс Мейс, співробітник Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), відомий українській громадськості з частих виступів на конференціях, в радіо та телевізії, в конґресових свідченнях і інших імпрезах, якими згадувалось 50-ліття штучно створеного голоду в Україні в 1932-33 роках.

Недавно появилась друком книжка Дж. Мейса (найновіша публікація УНІГУ) „Комунізм і дилеми національного визволення", яка досліджує роки совєтського режиму в Україні напередодні голодової трагедії. Д-р Мейс, співпрацюючи з д-ром Робертом Конквестом у збиранні матеріялів до праці д-р Конквеста про нищення Москвою української самобутности злочинними засобами голодомору, підготовляє одночасно й свою книжку про ті апокаліптичні 1930-ті роки.

Викладачами інших курсів будуть: проф. Юрій Божик, Дарія Білик, Люба Дика, проф. Степан Козак і проф. Юрій Грабович.

За цілість гарвардської літньої програми україністики відповідає і нею керує докторантка Оля Андрієвська. Досі, почінаючи 1971 роком, на цих літніх програмах навчалось 827 студентів і студенток.

ЗСА ПОКИДАЮТЬ ЮНЕСКО

Вашінгтон. — Пресові агентства поінформували в четвер, 29-го грудня ц.р. що Адміністрація президента Роналда Реґена надіслала на адресу офіційних керівників ЮНЕСКО, організації Об'єднаних Націй для справ освіти, науки і культури, головна квартира якої знаходиться в Парижі, офіційну ноту про вихід Америки з тієї організації, яка, принаймні, від трьох декад, стала форумом для голошення совєтської пропаганди на культурному й науковому відтинках та гніздом шпигунства. Вершком потягнення ЮНЕСКО була постанова про контролювання преси та обмеження свободи інформації, якої домагалися і яку сильно підтримували не тільки СССР і його сателіти, але також численні новопосталі африканські держави, у яких панують диктаторські режими, — кажуть політичні спостерігачі.

Поінформовані особи у Вашінґтоні кажуть, що нота ЗСА про вихід викликала чималий переполох в ЮНЕСКО, яке вдержувалось переважно на американських дотаціях і індивідуальних пожертвах багатьох американських філянтропів, що вважають себе „незалежними" науковцями і культурними діячами чи прихильниками та які проповідують відділення політики від культурної діяльности тієї організації.

Великий бюджет ЮНЕСКО в сумі 325 мільйонів долярів тепер напевно буде захитаний, коли з нього буде відтягнена одна четвер та американського вкладу і скоротяться приватні дотації. Крім того ЮНЕСКО втратить на престижі і перетвориться на „поплентача" комуністичних держав і держав так званого Третього світу, — думають числен ні західні аналітики і коментатори, які навіть ставлять під сумнів саме існування ЮНЕСКО в майбутньому.

Пресове агентство Ройтерса інформує, що ноту про вихід ЗСА з тієї міжнародної організації вручив в Парижі амбасадор Америки особисто директорові ЮНЕСКО, заявляючи при тому, що ЗСА перестають бути членом і припиняють всякі дотації із закінченням цього фінансового року. У вашінґтонських політичних колах вважають, що таке становище Уряду запало вже раніше, як тільки Адміністрація Р. Реґена помітила, що ЮНЕСКО дало себе вманеврувати чим раз глибше у політичні справи і стало знаряддям тоталітарних держав.

Високі урядовці в Державному департаменті не скривають думки, що це саме може статися з Об'єднаними Націями, якщо вони вестимуть односторонню політику, або намагатимуться усунути Ізраїль з тієї організації.

В АМЕРИЦІ

АДМІНІСТРАЦІЯ ХАРЧІВ і ліків, правдоподібно, відтягне часто вживаний і приписуваний лікарями препарат під назвою „Бутазолідін", який нібито мав допомагати хворим на артрит, облегшувати болі і загоювати запальні частини охоплених артритом місця в організмі. Дослідники встановили, що згаданий лік, який появився на полицях аптек ще в 1952 році, причинився до чималого числа смертних випадків і тому порекомендували Адміністрації харчів і ліків визнати його „небезпечним для публічного вжитку". Д-р Сидні Вулф, голова дослідчої групи, переслав листа також до секретаря Департаменту здоров'я і громадської обслуги Марґарет Геклер, дораджуючи зняти з продажу „Бутазолідін" і споріднений „Тандеаріл", щоб таким способом зберегти життя багатьом тисячам пацієнтів.

СПРАВА ДОЖИВЛЕННЯ і розподілу харчів з федеральних запасів для біднішого прошарку населення ЗСА та виступ сенатора Едварда Кеннеді у справі голоду в ЗСА, набрала небажаного звороту, — кажуть політичні спостерігачі. Досі Уряд не займав офіційного становища до цієї справи в очікуванні на звідомлення спеціяльної комісії, яка з доручення президента Роналда Реґена перевіряла цілу справу. Тепер коли появилися деякі голоси членів комісії і голос в тій справі забрав д-р Джордж Ґреґем, професор університету Джанс Гопкінс в Балтиморі, Мд., один з впливових членів цієї комісії, заявив, що жадного голоду в ЗСА немає, дискусія про голод ведеться тепер вже відкрито на сторінках преси. Д-р Дж. Ґреґем заявляє, що це вороги Америки і деякі несовісні кандидати на виборні пости в 1984 році намагаються використати справу недоживлення для своїх політичних цілей, бо він, перевіряючи разом з іншими членами комісії цю справу, не знайшов для цього достатніх доказів. Якщо йдеться про негритянських дітей, на яких дуже часто покликаються опоненти теперішньої Адміністрації, то вони, на думку д-ра Ґреґема, є найкраще відживленою групою серед населення ЗСА. Іншими категоріями треба міряти так званих бездомних осіб, алькоголиків, наркоманів, опущених тощо, які все були нерозв'язаною проблемою для спільноти.

У СТЕЙТОВОМУ ЗВІДОМЛЕННІ під назвою „Економічні вигляди для Ню Джерзі в 1984 році" говориться, що мешканці цього стейту можуть бути певними, що новий 1984 рік не буде гіршим від минулого і що населення матиме більше грошей на видатки, як воно мало в 1982 і в 1983 роках. Передбачають, що стейтові власті, з фінансовою допомогою федерального Уряду, створять 77,000 нових місць праці. Загальний прихід населення, на думку економістів, зросте на чотири відсотки. Це збільшення на 1,2 відсотка в порівнянні з попереднім роком.

КОНҐРЕСМЕНКА БАРБАРА Мікулскі, демократка з Мериленду, домагається, щоб секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер зрезиґнував із свого становища, бо він в першу чергу повинен взяти на себе відповідальність за самовбивчий атентат на головну квартиру американських морських піхотинців в Бейруті, у якому загинуло 241 вояків. „Хтось мусить відповісти за цю помилку Департаменту оборони, командування американським мирним корпусом і Адміністрації президента Роналда Реґена", — заявила згадана конґресменка кореспондентам, заповідаючи, що вона внесе в Палаті Репрезентантів окрему резолюцію з вимогою резиґнації Вайнберґера, як тільки Конґрес збереться на свою чергову сесію 23-го січня 1984 року.

АРТИСТКА ДЖОДІ ФОСТЕР, контроверсійна особа під час атентату на президента Роналда Реґена у зв'язку із знайденими в її помешканні листами, писаними до неї атентатчиком, знову попала на сторінки преси. Тим разом митники відкрили в її торбинці кокаїну під час перевірки на летовищі, коли вона прилетіла з Парижу до З'єднаних Стейтів Америки. Адвокат Дж. Фостер намагається полагодити цю неприємну для артистки справу в бюрі прокуратора, щоб вона не попала під суд, тим більше, що кокаїни було менше як один грам і вона її напевно не перевозила для торгівлі.

НЕПРИСУТНІЙ Ю. АНДРОПОВ КРИТИКУЄ ЕКОНОМІКУ

Москва. — Надзвичайно гострими словами критикував совєтський лідер Юрій Андропов своїх співвітчизнянників за той економічний хаос, серйозні помилки у плянуванні, крах виконання накреслених довготривалих рубежів та нездатність збільшення виробництва товарів широкого вжитку.

Така безпощадна критика, яку Андропов зробив у своїй доповіді, прочитаній від його імени делеґатам пленуму центрального комітету комуністичної партії Совєтського Союзу в понеділок, 26-го грудня, очевидно була спрямована на те, щоб потрясти загниваючим совєтським суспільством.

Дані „досягнень" народного господарства СССР, які були проголошені в середу на сесії Верховної ради, формального совєтського парляменту, доповнили безвідрадну картину цих „здобутків" совєтського так званого народного господарства.

„Хоч останні економічні напрямні залишаються правильними, — стверджує Андропов у тексті своєї доповіді, — великі нерозв'язані проблеми залишаються". Доповідь перенасичена разючими прикладами безларности і безгосподарности, нагадуючи стиль Нікіти Хрущова, який часто вину неповоротної системи звалював на неповоротність окремих службовців цієї системи.

Говорячи про марнування дорогих матеріялів на виробництво дешевих товарів, які ще до того погано виготовлені, і ніхто не купує їх, Андропов дає приклад залежаних товарів: 500,000 непридатних телевізорів, 115,000 радіоприймачів, 1,5 мільйона годинників, 250,000 фотоапаратів і 160,000 непроданих холодильників, висміяні покупцями в той час, як на такі товари існує в Совєтському Союзі великий попит.

„Недопустимо, щоб при браку багатьох товарів, розтрачувалися дорогі матеріяли на виробництво товарів, яких ніхто не купує, вони залежуються на складах, а потім їх викидають", — підсумував цю ділянку совєтської економіки засекречений совєтський лідер у своїй доповіді.

ЗАЙШЛИ ЗМІНИ В „РАДІО СВОБОДА" І „ВІЛЬНА ЕВРОПА"

Мюнхен, Західня Німеччина. — Теперішний відповідальний керівник американських урядових радіопересилань до Совєтського Союзу і східньоевропейських країн, зокрема „Радіо Свобода" і „Вільна Европа" Джеймс Баклі, колишній сенатор з Ню Йорку, а пізніше дорадник у справах інформації і розвідки в Державному департаменті, заповів далекосяглі зміни у згаданих радіостанціях.

Зарядженням Білого Дому вже створено окремий відділ для трьох балтицьких країн — Литви, Латвії і Естонії. Сталося це у зв'язку з відзначенням роковин незалежности тих країн 18-го листопада ц.р., який то день став також приводом до окремої заяви президента Роналда Реґена і зустрічі численної балтицької делеґації в Білому Домі. Президент Р. Реґен, відмічуючи 65-ту річницю проголошення самостійности й незалежности трьох балтицьких країн, погодився на опублікування його звернення, у якому ЗСА ще раз підтверджують своє раніше становище щодо невизнання приєднання балтицьких країн до Совєтського Союзу і про створення окремого відділу радіослужб для обслуговування тих країн. Досі ці радіомовлення були складовою частиною „Радіо Свобода". Відтепер новий відділноситиме назву „Нова балтицька державна служба 'Радіо Свобода' ". Такі заходи, — заявили офіційні речники у Вашінгтоні, — мають на меті поставити на незалежну адміністраційну базу балтицькі пересилання і посилити їхній політичний і психологічний вплив на слухачів в трьох згаданих країнах.

Коментуючи заяву Президента, як також зміни в радіопередачах, Дж. Баклі заявив, що в майбутньому діятимуть три паралельні, від себе незалежні відділи „Радіо Свобода" — балтицький, російський та неросійських національностей в СССР. Ходять чутки, що подібні зміни зайдуть також у відношенні до окремого відділу неросійських народів СССР.

У СВІТІ

ПРИБЛИЗНО 150 МІЛЬЙОНІВ африканців опиняться перед загрозою голодової смерти у 1984 році з огляду на посуху та інші катастрофічні явища. Голова Економічної комісії ОН, Адебайо Адедеї повідомляючи про це, між іншим, заявив: „Передбачення говорить, що критична ситуація погіршиться". Як відомо, багато країн африканського континенту зазнали небувалої посухи цього року, і мільйони людей вже масово голодують. Тепер посуха продовжується, і загроза голодової смерти стала реальністю для нових мільйонів. Такі країни як Анґоля, Бенін, Ботсвана, Зелений Мис, Чад, Центральноафриканська Республіка, Етіопія, Ґамбія, Ґвінея, Лєсото, Малі, Мавританія, Мозамбік, Сенеґал, Сомалія, Свазіленд, Танзанія, Того, Замбія і Зімбабве числяться найбільш загроженими.

РЕЧНИК ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО уряду повідомив у середу, 28-го грудня, що його уряд погоджується в основному з американською критикою ЮНЕСКО, але Західня Німеччина залишиться в цій організації. Речник Петер Беніш сказав на пресовій конференції, що Бонн також затривожений просовєтською діяльністю ЮНЕСКО, особливо намаганням „обмежити свободу преси" у світі. Але Західня Німеччина попробує змінити політику ЮНЕСКО зі середини, замість покидати її.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ розміщення совєтських ракет середнього засягу у країнах Східньої Европи зростають, особливо в Чехо-Словаччині. До протесту робітників фабрики в місті Градец Кральове, які у листі до Ґустава Гусака, чехо-словацького лідера, вимагали припинення розміщення нових совєтських ракет і „негайної ліквідації подібних ракет, розміщених уже перед тим у нашій країні" долучуються тепер молодь університетів і середніх шкіл. Наприклад, у столиці Моравії Брно цілі кляси учнів підписують петиції протестів проти плянів Москви розмістити свої ракети в Чехо-Словаччині.

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ РАДІО повідомило в середу, 28-го грудня, про те, що міністер фінансів Їгаль Коген-Орґаль запропонує часткове замороження фінансування будівництва ізраїльських поселень на окупованих арабських територіях. Цей плян міністер розглядає як частину зменшення громадських видатків у наступному фінансовому році. Речник організації жидівських поселенців відразу відкинув таку пропозицію і назвав її „ідеологічним самогубством", а консервативна партія Гатехія загрозила виходом з коаліції, якщо уряд зменшить бюджет на поселення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Напередодні 1984 року

На кінець 1983 року світ знаходився у такому хаотичному, повному парадоксів стані, що не було (нема) ні одного державного мужа й ні одного найбільш фахового й досвідченого політичного коментатора, який міг би на базі сяк-так логічних арґументів передбачувати розвиток подій у 1984 році. 1983 рік перейшов до історії, як „рік тероризму". 1984 рік буде — кажуть оптимісти — роком „миру й добробуту". Проте водночас песимісти твердять, що 1984 рік буде заповнений заколотами і не виключений навіть катаклізм атомового зудару суперпотуг.

Один із найповажніших американський ілюстрованих тижневих журналів, „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" видав подвійне число з датами 26 грудня 1983 і 2 січня 1984 під загальним заголовком „Вигляди на 1984". На 25-ій сторінці того числа знаходимо речення:" „...Коротко кажучи, виглядає, що не буде соняшних років". Але зараз потім читаємо: „...холодні відносини з Кремлем і певний стан на Близькому Сході може проявитися у воєнних діях і смертельних жертвах американських вояків"...

У цьому самому числі „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт-у" є тристорінкове інтерв'ю головного редактора й передовика названого журналу Марвіна Стона з президентом Реґеном. Він поставив Президентові шість запитів: напружені відносини між ЗСА і СССР, 2) ситуація на Близькому Сході, зокрема у Ливані, 3) проблема міжнародного тероризму, 4) співпраця ЗСА й суходільного Китаю, 5), ЗСА і Середуща Америка, зокрема відношення ЗСА супроти комуністичного режиму в Нікараґуа і 6) роля збройної сили Америки в закордонній політиці.

Президент Реґен у всіх цих справах висловився оптимістично. Так само у своєму Різдвяному зверненні до народу Реґен виявив свій загальний оптимізм. Він переконаний, що Москва вернеться до переговорів про редукцію збройний сил, бо вона так само не хоче війни і збільшення видатків на зброєння, як не хоче цього Америка. Реґен вірить, що воюючі сторони в Ливані в найближчих тижнях-місяцях прийдуть до переконання, що дальша братовбивча громадянська війна — безглузда і злочинна і предвісником такого звороту в сторону замирення є визнання всіма зацікавленими сторонами на конференції у Женеві, що єдиним леґітимним урядом в Ливані є теперішній уряд президента Аміна Ґемаєля. Реґен переконаний, що держави, які сприяють тероризмові, змінять свої становища, коли переконаються, що їм грозить повна ізоляція в міжнародному світі, обуреному актами безглуздого терору. Реґен вірить у покращання, а не погіршення американсько-китайських взаємин, бо, мовляв, ЗСА визнали і далі визнають, що існує тільки один Китай із столицею у Пекіні, а торговельні й культурні взаємини із Тайваном не шкодять спільним інтересам Вашінґтону і Пекіну, і їхня співпраця затісниться, коли весною 1984 Реґен відвідає Пекін. Що стосується Середущої Америки, то Реґен заявив, що ЗСА не змагають до зміни режиму в Нікараґуа, а тільки до припинення нею експорту революції, що ним займається Куба, і до ступневого покращання тамошніх людських прав. Збройна сила ЗСА, — заявив Реґен, — суто оборонна, але там, де загрожені інтереси цієї країни — вона, ця збройна сила, підтримає закордонну політику ЗСА, і доказом цього стала Ґренада та участь американської морської піхоти у миролюбній місії в Ливані...

Оптимізм і песимізм черґуються теж у передбачуванні розвитку внутрішньої ситуації в Америці. Оптимісти на чолі з Реґеном вказують на переборення інфляції, на зріст довір'я народу до майбутньости країни, що проявилось у рекордових деталічних закупах у Різдвяному періоді, — у розгоні в різних ділянках продукції. Песимісти вказують на астрономічний дальший дефіцит державного бюджету і ще більший дефіцит закордонного торговельного балянсу. Оптимісти твердять, що Роналд Реґен надалі користується більшою популярністю, як будь-який із восьми демократичних кандидатів на президента у виборах у 1984 році, — песимісти звертають увагу, що централя робітничих спілок Американська Федерація Праці-Конґрес Індустріяльних Організацій, — централя жіночих організацій і більшість організацій чорного населення — заявилися вже проти кандидатури Роналда Реґена, а демократична опозиція має такі сильні арґументи в руках, як безробіття, державний бюджетовий дефіцит і страх перед війною у зв'язку з погіршенням відносин з СССР.

У цій ситуації, повній парадоксів, треба дійсно обдарованого надприродною силою ясновидця, щоб передбачити події у 1984 році. І те саме стосується України — що становить вже окрему тему.

Володимир Душник

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В ПОЛЬЩІ: МІЖ СЦІЛЛОЮ І ХАРИБДОЮ

Від самого початку встановлення просовєтського уряду в Польській Народній Республіці Католицька Церква змагалася всіми способами, щоб затримати свій давній націоналістичний характер, получуючи свій націоналізм із „місійним натиском на Схід".

Перед приходом „відлиги" в Польщі варшавський режим тримав роками, сьогодні вже померлого, примаса-кардинала Стефана Вишинського під домашнім арештом, тоді коли католицьких священиків переслідувано, накладано високі податки на костьоли тощо.

Примас-кардинал Юзеф Ґлємп, після смерти кардинала Вишинського, старався вести дещо „невтральну" і дещо „проурядову" політику Католицької Церкви, що зразило велике число молодих священиків, особливо після повстання і зорганізування робітничого руху під назвою „Солідарність".

Деякі спеціялісти польських справ у вільному світі натякають, що після візити Папи Павла II до Польщі, Святий Отець мав злегка перестерегти Лєха Валенсу, щоб він „злагіднив і притупив" підпільну антиурядову політику „Солідарности", яку, як відомо, розв'язав ген. Ярузельський. Мабуть за це й інші прислуги Москві, вліті цього року Кремль надав Ярузельському Орден Леніна, що є найвищою нагородою Совєтського Союзу.

Рівнож деякі, хоч несміливі, потягнення Валенси є нерозгадані і баламутять членів „Солідарности" та її прихильників у вільному світі. Наприклад, Валенса закликав Америку зняти економічні санкції супроти Польщі, як теж напоминав членів „Солідарности" припинити антиурядові протести.

Мабуть в тому самому дусі „терпеливости" треба розуміти Різдвяне Послання кардинала Ґлємпа до священства і вірних в Польщі, в якому він гостро скритикував тих польських католицьких священиків, які підтримують „Солідарність". Тексти цього пастирського листа було роздано чужинецьким кореспондентам у Варшаві, які поспішно повисилали їх до своїх централь у різних країнах вільного світу. Зі Заходу зміст послання передавано на різних мовах в радіо до сателітних країн і СССР, що зрозуміло спричинило велику консternацію і невдоволення серед 20,000 польських католицьких священиків. Це примусило польський єпископат стриматися від висилки Різдвяного Послання до епархій в Польщі. Видано новий текст послання, з якого викреслено фразу вжиту в першій версії документу, яка звучала, що „священики прихильно наставлені до 'Солідарности', вмішувалися в боротьбу за права переслідуваних і тим чином стали голосним відґомоном суспільного тертя..."

У новому тексті примас Ґлємп закликає священиків „служити нації через погодження противорічних фракцій". З кіл польського єпископату вказують, що церковний провід хоче, щоб польське священство допомагало „шукати мирних шляхів для розв'язання політично-економічних проблем" Польщі.

Після змінення тексту, примас Ґлємп отримав багато признання від інших членів єпископату за цей „акт відваги й відповідальности".

Деякі закордонні кореспонденти здогадуються, що кардинал Ґлємп, мабуть, хотів дещо прихилити комуністичний уряд до становища Церкви, якраз перед засіданням спеціяльної церковно-державної комісії для реґулювання церковних справ.

І хоча комуністичний уряд дав дозвіл, на побудову багатьох костьолів у Польщі, державні власті далі усувають хрести зі шкіл, урядових бюр та індустріяльних приміщень, не зважаючи на безнастанні протести єпископату.

Католицька Церква в Польщі є великою силою, яку ген. Єрузельський не може зламати без шкоди для свого маріонеткового уряду. Але він має потужного союзника в Москві, яка буде безнастанно діяти польськими руками, щоб зламати і знищити Католицьку Церкву в Польщі.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про новорічні постанови

Хто з нас принаймні раз у житті не розпочинав Нового Року з якоюсь невідкличною постановою на майбутнє?

Розуміється ті постанови бувають дуже різні — від рішення заперестати курити, до постанови в наступному році, більш корисно працювати для нашої громади, від рішення вкінці написати усі залеглі місяцями листи до постанови бути більше привітливими до своїх неприятелів.

Звичайно, дуже скоро після Нового Року забувається про такі пляни і все знову вертається до „старого", бо змінити звички людини дуже важко, а зокрема важко їх змінити самому.

Може треба робити не далекойдучі на майбутнє постанови, а такі, які було б легко виконати в короткому часі та мати вдоволення, що таки пощастило їх перевести в життя? Ідучи за цією засадою, в мене з кожним Новим Роком є звичка зачинати його від перегляду і переписання малого нотатника з адресами, який є провідником цілого життя. Бо як можете жити у сьогоднішньому світі не маючи завжди при собі того нотатника з усіми конечними адресами та телефонами? Кожна людина, що живе і діє має такий нотатник постійно біля себе та від частого вживання звичайно він обшарпаний, порозриваний і має багато дописок і змін, які важко зчасом перечитати.

Отож, як лише можливе, кожного 1-го січня сідаю на кілька годин, щоб цей ключ до життя і людей переписати, переглянути, доповнити і змінити. Картка за карткою, літера за літерою переходжу список людей, що мені знайомі і близькі, а з кожною адресою з'являються обличчя, історії пережитих днів та не одне гарне чи сумне.

Найважче тоді, коли приходиться пропускати знову адреси тих, що мають уже тепер одну спільну адресу так добре нам усім відому: Бавнд Брук чи інше кладовище.

І чомусь це, звичайно, адреса близьких вам людей, брак яких боляче відчуваєте, не зважаючи на це, що, як кажуть, кожна людина заступима.

Коли доходжу до останньої літери в азбуці, тобто до кінця нотатки з адресами, це не лише виконання новорічного завдання, але перегляд подій останнього року, бож ці події творять люди та їхні вчинки. Цей перегляд дає можливість добре застановитися над цим, що приніс цей останній рік, не лише мені як одиниці, але й нашій спільноті тут на вільній землі.

Може саме такий або подібний перегляд подій повинен кожний з нас зробити, а тоді щойно думати про нові рішення для прийдешнього? Це придалося б зокрема всім тим, що стоять в осередку громадського нашого життя і „будують Україну".

Зачинаймо отже цей 1984 рік з добрими постановами, але доконче не лише особистого порядку, а також громадського. Пригадаймо собі, що кожний з нас зробив доброго і конкретного для української справи, за яку словами так „розпинаємося", в останньому році, а щойно на тому тлі плянуймо найближче майбутнє.

О-КА

Павло Дорожинський

ГРОМАДА ЗДАЛА ІСПИТ

Недавно успішно закінчений IV Конґрес Світового Конґресу Вільних Українців є предметом широкого обговорення на сторінках української преси та інших громадських форумах. Здебільшого появились звідомлення про перебіг нарад, але бракує основної аналізи вислідів IV Конґресу СКВУ.

Перш усього треба наголосити правильність самого рішення відбувати Конґрес у передбаченому статутом реченці, помимо відомих голосів, щоб відсунути його, аж до часу поки заінтересовані сторони не зговоряться між собою. Для декого, до речі, стало вигідним зводити справу непорозумінь серед нашої громади до двох націоналістичних середовищ. На щастя перебіг нарад IV Конґресу СКВУ виявив, що справа зовсім не в непорозуміннях між двома організаціями. Справа стояла багато гірше — перед громадою була альтернатива: піти шляхом опанування громадського життя одним політичним середовищем, так як це сталось в УККА після XIII Конґресу, або змобілізувати сили громади і сказати твердо, що українське громадське життя мусить бути віддзеркаленням існуючого стану цілої громади і в жадному випадку вона не погодиться, на те, щоб якесь одне політичне чи конфесійне середовище домінувало над цілістю нашого громадського життя.

Великий успіх IV Конґресу СКВУ саме в тому, що українська громада відчула, що СКВУ є загроженим і що масова участь умандатованих представників громадських організацій скористала із свого права та взяла активну участь в IV Конґресі СКВУ (у відміну від XIII Конґресу) і це перерішило вислід IV Конґресу СКВУ. Всі, хто був учасником IV Конґресу СКВУ, бачив, як нагло змінилась 'лінія' делеґатів Організації Українського Визвольного Фронту. Ті особи, які на Пленарній сесії Секретаріяту СКВУ, в день відкриття Конґресу ставили вето проти прийняття Української Американської Координаційної Ради до СКВУ, ті які не годились на жадну з двох версій резолюцій для полагодження конфлікту, що заіснував на тлі пресової полеміки в останніх місяцях, ті які так пристрасно в перший і другий день полемізували над зміною програми нарад Конґресу, ті які грозили розбиттям СКВУ, якщо не будуть прийняті їхні вимоги — на третій день Конґресу зовсім змінили свою лінію й поставу. Правда, що змінились речники того середовища, що замість погроз вийшли заяви про потребу доброї волі, замість вето — прийшла згода на прийняття УАКРади до СКВУ на рівні з УККА, прийшла згода на компромісову резолюцію в справі пресової полеміки, стилізовану більш невигідно для Українського Визвольного Фронту, чим це було два дні тому на Пленарній сесії Секретаріяту СКВУ.

Що було дійсною причиною такої метаморфози делеґатів Організацій Українського Визвольного Фронту? Важко відповісти на це питання з певністю, бо про це знають лише делеґати УВФ, а автор цих рядків до них не належить. Але правдоподібно три основні причини заважили на зміну їхньої постави:

1. Солідарні виступи Владик Української Церкви, які після гострих виступів делеґатів Українського Визвольного Фронту в перший день Конґресу недвозначно заявили, що Світовий Конґрес Вільних Українців мусить бути збереженим!

2. Дуже стримана постава делеґатів системи ІСНО, які спокійно реаґували на необосновані закиди роблені їм в свідомості того, що постава ІСНО про те, що політичні спори мають бути полагоджені між проводами політичних організацій, а не на форумі СКВУ, були правильні. До речі, та справа була ладнана на Президії і Пленарній сесії Секретаріяту СКВУ і делеґати УВФронту знали, що не поладнавши справи там — не було шансів виграти їм в дискусії на Конґресі, де всі рішення вимагають однозгідности. Таку холодну поставу делеґати ІСНО зайняли ще й тому, бо вони були свідомі намагань Москви розбити Конґрес СКВУ, публікуючи напередодні IV Конґресу „сенсаційні звідомлення" на сторінках „Ізвєстій", „Радянської України" і інших газет. І сьогодні всі ми можемо бути вдоволені з того, що чергове „домашнє завдання" підкинене нам Москвою — делеґати IV Конґресу СКВУ зіґнорували.

3. Уклад сил на IV Конґресі СКВУ виявив, що — після реєстрації при кінці другого дня — делеґати організацій Українського Визвольного Фронту опинились в меншості.

Це були, на нашу думку, причини метаморфози делеґатів Українського Визвольного Фронту. Але в ім'я справедливости треба ствердити, що, не зважаючи на уклад сил, не зважаючи на причини, які довели до основної зміни постави делеґатів УВФронту, був ще один важливий момент, який не можна поминути мовчанкою. А це факт, що в третьому дні Конґресу речниками цієї делеґації стали особи, яким таки більш зрозумілими є потреби і можливості українського громадського життя, чим це демонстрували виступи в першому і другому дні Конґресу. Хто слухав виступів Слави Стецько і Володимира Мазура в перший день із погрозами, що вони вийдуть із СКВУ, і хто слухав виступи Ігната Білинського в третій день СКВУ, який не лише не говорив про вихід із СКВУ, але й закликав до полагодження справ УККА — то мусить ствердити, що без огляду на те, що діялось за кулісами Конґресу — постава С. Стецько і В. Мазура — це шлях до катастрофи, постава І. Білинського це шлях до здорового діялогу, у висліді якого можна уникнути катастрофи нашого громадського життя.

Наука з того є така — що громада здала іспит. Так, українська широка громада здала той іспит. Бо тоді, коли громада, голосуючи через своїх делеґатів при кінці другого дня, завдала поразку необоснованим вимогам Українського Визвольного Фронту — та сама громада в третій день виявила політичну зрілість і пішла на полагодження спорів, а не на переголосування Українського Визвольного Фронту. Ця громада, маючи більшість на IV Конґресі СКВУ, продемонструвала як більшість в здоровому суспільстві мусить поводитись і цим заманіфестувала

(Закінчення на ст. 4)

Богдан Остап'юк

Василь Стефаник на Маланчиному вечорі в Тернополі

Василь Стефаник приїздив часто до Тернополя, де виступав на виборчих вічах від Радикальної партії в 1980 роках, коли Галичина була під австрійським володінням. Він разом з Володимиром Вітошинським студіював медицину в Ягайлонському університеті у Кракові. Батько Володимир о. Йосиф Вітошинський, [1] парох Денисова на Тернопільщині, відомий громадський діяч, славний диригент Денисівського хору, у якому виступала солісткою 13-літня Соломія Крушельницька. Слава о. Вітошинського, як першого популяризатора народного хорового мистецтва, зросла ще більше, коли він зі своїм хором, що нараховував 150 співаків, виступив на концерті в Тернополі у 1889 році під час перебування австрійського престолонаслідника архикнязя Рудольфа. Володимир Вітошинський запрошував не раз на вакації свого товариша студій Василя Стефаника до гостинного батьківського дому у Денисів. Їх обох в'язала щира дружба ще з університетських студій та спільна праця у Товаристві Академічна Громада у Кракові.

І ось під Новорічний вечір 1889 року рознеслася у Тернополі радісна вістка, що до міського лікаря д-ра Вітошинського загостив письменник Василь Стефаник. „Розмова про Маланчин вечір та участь у ньому Стефаника, зацікавила нас, підлітків, -згадує у своєму спогаді: „На Маланчиному вечорі в Тернополі" [2] відома громадська та політична діячка Поділля учителька і письменниця сл. п. Іванна Блажкевич. Вона жила у той час в бурсі опікунки шкільної молоді Марії Кручковської. Їй було тоді 13 років і вона отримала окремий дозвіл від учителя Дмитра Дмитерка взяти участь у цьому вечорі. Ввечері пішла вона із старшими подругами до недалекої залі Т-ва української Бесіди, де вже було гамірно, грала музика і тан-

(Продовження на ст. 3)

Володимир Шашаровський

ТЕАТРАЛЬНИЙ ДІЯЧ І ПРАЦІВНИК ПЕРА

(З приводу літературно-театральних „Ескізів" Я. Климовського)

Українських пересувних театрів у Галичині було десять. Кожний з них мав, очевидно, свого адміністратора. Цих адміністраторів можна було поділити на дві категорії. Перша: це були самостійні адміністратори, друга категорія — це люди, що виконували адміністративну функцію у залежності від директив Управи, чи Дирекції театру. Климовський керував адміністрацією театру самостійно. Він тільки ділився з Управою театру своїми проєктами та плянами. Відзначався меткістю, підприємчивістю і адміністраторською винахідливістю. Наприклад, ніхто з наших театральних адміністраторів не додумався ніколи, а то навіть не відважився на те, щоб закийти по дозвіл до старости слід починати від секретарки, принісши їй гарні рожі, коробку шоколядок, а крім цього сказати їй декілька гарних слів, так ніби між іншим. Тоді щойно реферувати їй своє діло, яке вже йшло як „по маслі". Так ото зайвим було кланятися старості і згинатися перед ним „у три погибелі". Секретарка вмлівіч полагодила все сама і вручала дозвіл Климовському та ще й поплескала його по рамені. Так озброєний, шикарно одягнений Климовський прямував вже до писального стола старости, дякував йому за дозвіл, запрошував на вистави, великодушно вручаючи йому комплементарні квитки вступу.

Це саме він робив з податковими урядовцями. Починав з правила від секретарок. Не знаю, чи Климовський за ввесь час свого адміністрування заплатив польському скарбовому урядові належного податку одну десяту частину. У прикордонній смузі, головним чином на совєтсько-польському пограниччю, була строга заборона в'їзду українських театрів до тієї міри, що десять літ під ряд на цьому обширі наші люди не чули зі сцени живого українського слова. Климовський перший це переламав, отримавши дозвіл на вистави, очевидно, посередньою дорогою. Цим разом, однак, не через секретарку, а за допомогою самої жінки старости. Цей адміністраторський успіх висунув його, як адміністратора, на перший плян. У тому часі польська влада пляново не виставляла чи радше не продовжувала виданих уже театральних ліценцій для українських театрів із виразною ціллю ліквідувати українські театри. Климовський був майстром возити театри без театральної ліценції. Одного разу було навіть таке, що один директор українського театру, з уваги на свою жінку польку, мав завжди ліценцію на час. Але, як була нагінка на українські театри, то і ліценція не багато допомагала. Згаданий директор до того ще якимсь дивним дивом був старшиною резерви польської армії. І коли навіть цьому директорові відмовлено дозволу, то на превелике здивування всіх, необхідний дозвіл привіз йому Климовський, за що, само собою, дістав такий гонорар, що за ці гроші купив собі новий костюм, (а Климовський любив елеґантно вдягатися і це йому дуже допомагало в адміністративному ділі).

У з'єднаному театрі ім. І. Котляревського Климовський поїхав до адміністрації. Стурбовані актори засипали Блавацького побоюваннями. „Навряд, чи дістанемо дозвіл, бо вже давно минув реченець одержання ліценції. На це Блавацький: „Будьте спокійні. Климовський має нове пальто-маренґо і новий темно-попелястий мельоник. Ну, скажіть самі, як такого паниська питати про концесію. Хіба мусить її мати".

Для театрального мистецтва Климовський був на руку ще й тим, що перекладав п'єси з мов польської і німецької. Пригадую собі його переклади „Після третього дзвінка" і „Процес Мері Дуґан". Писав тексти для театрів малих форм таких як: „Криве дзеркало" і „Цвіркун". На еміґрації у Німеччині, як автор легкого жанру писав тексти для жіночого квартету „Богема" і такого ж квартету „Роксолянка". Його вісім текстів використав Ансамбль Українських Акторів під місцевим керівництвом Володимира Блавацького у монтажі слова і пісні п. з. „Новорічна Салатка", що йшла тричі 1948 року у Реґенсбурзі. Приїхавши до ЗСА, він продовжував цей жанр. Його текст пісеньки „Ніччю" використав Весоловський на платівці, а пластуни його пісеньку про Львів. Згодом перейшов на серйозні сценічні тексти, як „Електра", яку я поставив з філядельфійською Театральною Студією Молоді в більших осередках ЗСА і в Торонті, Канада. З його п'єс, що сперті на старогрецьких мітах, згадаю лише „Пенелопу", а знову сперту на історичних джерелах „Пантею", яка надрукована в 8-му збірнику „Слова".

Сценічні тексти почав писати ще 1928 році, відбуваючи військову повинність, для Ґарнізонного Театру в Бережанах. У тому часі пройшов два драматичні курси, якими керували такі фахівці як Роман Нєв'яровіч і проф. Чеслав Дембно-Кшижановскі, викладач Львівського іниверситету. Два роки пізніше закінчив режисерський курс Збіґнєва Орвіча.

Климовського краще пізнавала наша спільнота у вільному світі з того часу, коли він почав друкувати у нашій пресі. Правда, Климовський був добрим театральним адміністратором, добрим автором сценічних текстів, а й виявився незлим журналістом. Вахляр його зацікавлень досить широкий. Він пише репортажі, відгуки на образотворчі виставки, пише на літературні теми та відгукується на театральні вистави. Згадуючи театр, коротенько ще зупинюся на його дуже цікавій книжці „Збірник нотаток до питань театрології" . У цій ділянці слід признати, що він автор-піонер за час три з половиною сотень літ існування українського театру.

Завершуючи моє слово, прочитаю декілька речень із цієї книжки.

„Сценічний простір — конститутивний чинник мистецького театру і виповнювання того тривимірного простору, який має особливі властивості і вагу; силою своєї природи накидає театральному мистецтву ілюзіонізм, як його основу і постійну рису.

Сукупність процесів, які складаються на мистецьке переживання, охоплює: поодинокі речі і явища, як скомпоновану цілість, що підлягає змисловому спостереженню з моментом, коли на сцені починається дія.

Світ, що його оглядаємо конкретно на сцені, не різниться основно від реального. Має всі три простірні виміри, а також розвивається у часі. Представлений світ має, отже, у найповнішому значенні цього слова духовий вимір, яким є психічне життя героїв.

Сучасний театр повинен бути театром штучним у змислі сценографії, монументальним як скульптура святинь і гієратичним, як маніфестація найшляхетніших пристрастей людини, а цим самим народу, нації".

Багатолюдний лещатарський табір

Учасники і провід пластового лещатарського табору.

Ґленс Фоллс, Н. Й. — Тут, в горах Адірондакс у стейті Ню Йорк, відбувається від неділі 25-го грудня 1983 року пластовий табір з участю 163 юнаків і юначок.

Це вже шостий на тому місці пластовий лещатарський табір призначений для юнацтва, що його кожного року влаштовують курені пластунів сеніорів і старших пластунів „Бурлаки". Лещатарські табори втішаються щораз більшою популярністю, на що вказує число учасників, що зростає кожного року, а тим разом організатори були змушені вже деякій кількості пізно зголошених відмовити. В таборі знаходяться учасники з Бостону, Вашінгтону, Клівленду, Ню Бранзвику, Ню Йорку, Нюарку і Пассейку.

Усі вони приміщені в окремій колибі, а їзда відбувається на терені Вест Мавтен. Пластуни виробили собі вже своєю поведінкою і поставою добре ім'я на лещатарських з'їздах та у власників тих теренів і колиб; тому першого дня цього річного табору власники вітали їх особливо сердечно, подаючи рівночасно потрібні інформації. Кожний учасник отримує лекції у професійних інструкторів; на з'їздових теренах на час табору повіває український прапор і грає українська музика. При в'їзді до колиби, де живуть учасники, видніє напис „Вітайте, пластуни".

Крім їзди на лещатах, учасники мають вечірні заняття у колибі, як також прийнятим попередніми роками звичаєм окремий кінцевий змаг із знання української мови та пісні. Переможці змагу отримують повну стипендію на черговий табір.

Комендантом цьогорічних таборів є пл. сен. Юрій Попель, Бурл., його бунчужним є ст. пл. Юрій Подоляк. Коменданткою юначок є ст. пл. Марта Левицька; її бунчужною ст. пл. Орися Гриців. Писарем таборів є ст. пл. Андрій Ганкевич. Інтендантом таборів є пл. сен. Юрій Ференцевич, а головою Організаційної комісії табору — пл. сен. Володимир Гнатківський. Комендантам таборів допомагають члени проводів, з яких найбільше праці, але і популярности мають ст. пл. Петро Ковч і ст. пл. Орест Пенцак, які дбають про транспорт, лещатарський виряд і квитки на виїзди. Лікарем табору є д-р Любомир Кузьмак.

В понеділок, 26-го грудня, учасники вибрали назву цьогорічного табору „Штучний сніг", як також вибрано „сніжинкою" таборів пл. розв. Миросю Драган з Ню Йорку, а „дідом морозом" пл. розв. Петра Рудика з Гартфорду.

Цьогорічні добрі лещатарські умовини із достатнім снігом та морозом впливають на гарний настрій усіх учасників і проводу.

З нагоди табору курені „Бурлаків" видали окрему поштівку, яку оформив Орест Слупчинський.

Закриття лещатарського табору заплановано на суботу, 31-го грудня, щоб уможливити всім учасникам вчасний поворот домів на зустріч Нового Року.

З дій Комітету проти совєтських свідчень

На четвертому році безперебійної праці Комітет проти совєтських свідчень в америкнаських судах провів багато успішних акцій, щоб постійно освідомлювати урядові чинники ЗСА й американський загал у тому, що вживання совєтських свідчень в американських судах не тільки руйнує льояльних американських горожан східньоевропейського походження, але й нищить і розкладає систему американського судівництва, підсуваючи йому зфабриковану совєтську "евіденцію".

На протязі 1983 року Комітет проводив масові акції висилки листів і петицій до президента Роналда Регена, конґресменів і сенаторів ЗСА. Окрему увагу присвячується організуванню інформативних доповідей, притягаючи на них сотні слухачів. Досі відбуто 12 багатолюдних зібрань, на яких, між іншими доповідачами, були українські дисиденти Валентин Мороз, Ніна Строката й Святослав Караванський.

Особливе зацікавлення викликали доповіді д-ра Едварда О'Коннора, що відбулись тут в листопаді 1982 й липні 1983 років. В останній доповіді д-р Е. О'Коннор, колишній комишинер ЗСА для справ іміґрації, подав цікаву аналізу двох державних систем — ЗСА й СССР. Це вдумливе порівняння зробив він на підставі історичних фактів, доказуючи, як діяметрально протилежними є ці дві системи: перша спрямована на повне забезпечення горожанських прав людини, друга спрямована на те, щоб людину ограбувати навіть із її елементарних прав, зводячи її до невільничого стану. В історичному аспекті д-р О'Коннор навів деякі дуже суттєві ствердження, які постараємось коротко зацитувати: „Незабаром після того, як на Заході появилась британська „Магна Харта", москвини були переможені й окуповані монгольскою ордою Джінґіс-Хана. Ця монгольська окупація (1241-1480) глибоко вкорінилась у всі ділянки московського життя, в культуру і в державне правління цього народу. Саме в той час, коли завершувався період монгольської окупації московських земель, Христофор Колюмбус відкрив Америку (1492). На протязі наступних п'ятьох сторіч завважуємо розвиток двох діяметрально протилежних систем способу життя. Західня гемісфера відзначається різнорідними системами державних правлінь і свобідним життям своїх спільнот. На сході московські царі постійно нападами здобували й підкорювали собі країни й народи, накидаючи їм свою залізну владу, за допомогою якої колись вільні народи й держави зредуковано до стану невільництва. Від ранніх московських царів аж до сучасного Ю. Андропова росіяни пильно займались постійним вдосконаленням відворотного процесу - у противагу західнім змаганням до щораз то повнішого протекторату прав людини і її горожанських свобід. Протягом сторіч російська одержимість витворила високоорганізовану систему деспотизму: брутальна поліційна система вдержує машину великого обману й терору, яка знаходиться в стані постійної війни проти неросійських народів. Ця безоглядна поліційна система несе безкомпромісову війну проти всіх цивілізованих форм правління і проти тих вільних спільнот, які визнають гідність людини й охороняють її перед надуживаннями з боку державної влади. Цей постійний наступ поліційної держави-імперії в її поході до завоювання світу очолює міністерство державної безпеки СССР — апарат КҐБ. Це міністерство саме встановлює право, його інтерпретує і контролює всю юридичну систему совєтської імперії. Інтернаціональне рам'я КҐБ сповнює ті самі функції теж і поза межами СССР, у країнах т. зв. сателітів, де маріонеткові уряди повністю контрольовані Москвою.

За останніх 60 років російські комісари поширили і вдосконалили свої методи. Вони до перфектности розвинули унікальні засоби продукування фальшивих записів, матеріялів, документів. Це включає теж і докладне, але злочинне мистецтво заставляти свідка подавати фальшиві зізнання з допомогою шантажу та видобувати неймовірні признання-сповіді від обвинуваченого, де масове залякування і техніка терору застосовується при кожній нагоді. Консеквентно приходимо до логічного заключення, що у самій своєї основі юридична система ЗСА є прямою антитезою юридичних систем СССР. Тож усім мусить бути ясно, що навіть у найбільш ізольованих і обмежених випадках зовсім неможливо провести синтезу обох цих екстремних систем і протилежностей, а кожна спроба, кожне зусилля це зробити завжди доводить до прямого насилля над американською судовою системою. Тому, з погляду захисту прав людини, приймання й леґалізування совєтських свідчень на форумі американських судів є наскрізь протиконституційною дією".

Доповідь авторитетного знавця цих проблем притягнула кілька сотень слухачів, які зробили йому кількахвилинну овацію. Основні думки цієї незвичайно цікавої доповіді на українську мову перекладала д-р Катерина Кохно.

Під кінець програми вечора з інформативним словом виступив адвокат Марк О'Коннор. Основно переглянувши справу І. Дем'янюка, яку він перебрав недавно, він заявив, що існує ціла низка незаперечних доказів, що доставлений совєтськими чинниками документ, на основі якого І. Дем'янюка засуджено, зфабрикований. Є також багато інших даних, які яскраво вказують на неправильність засуду. Треба впертих поновних заходів, щоб ці справи на форумі суду висвітлити і добитись правди, тому й конечна моральна й матеріяла піддержка загалу.

Впродовж вересня Комітет розіслав доповідь д-ра О'Коннора усім сенаторам і конґресменам, вказуючи в супровідних листах на необхідність негайного припинення вжитку совєтських свідчень в американських судах.

У жовтні 1983 Комітет брав участь у Маніфестації українців у Вашінґтоні в 50-ліття голодомору. Члени Комітету прибули з транспорантами, летючками та іншими матеріялами та зібрали багато підписів під листами й петиціями.

В половині жовтня представники Комітету брали участь у З'їзді Українських Адвокатів, в програмі якого обговорювано справи, зв'язані з совєтськими свідченнями. Учасникам цього з'їзду Комітет передав низку матеріялів.

У листопаді Комітет розіслав листи й матеріяли до всіх українських парафій обох віровизнань з проханням провести на їхньому терені акції збірки підписів під листами й петиціями до урядових чинників ЗСА. Рівночасно Комітет звернувся з проханням до всіх парафій про допомогу І. Дем'янюкові, суд якого має відбутись 24-го січня 1984. Після дотеперішних понад стотисячних виплат він дальші судові кошти покривати уже не в силі.

На початку грудня ц.р. Товариство Українських Професіоналістів і Підприємців, після вислухання інформативної доповіді адвоката М. О'Коннора, склало на Фонд правної оборони І. Дем'янюка суму 1,600 долярів, закликаючи інші організації й установи та поодиноких громадян до дальших пожертв на цю ціль.

Листування й пожертви слід висилати на адресу Комітету проти совєтських свідчень: C.A.U.S.E. P.O. Box 29058, Cleveland, Ohio 44129.

Василь Стефаник...

(Закінчення зі ст. 2)

цювала молодь. Треба було трохи почекати, бо дізналася, що бажаний гість, Василь Стефаник, прийде досить пізно, щоб привітати всіх з Новим Роком.

Нарешті бажання молоденької Іванки побачити славного письменника сповнилося. До залі ввійшов Стефаник в оточенні тернопільських друзів. Усі звернули увагу на гостя і перешіптувалися між собою: „Оце той Стефаник, що так гарно пише про наших селян". Високий, поставний, молодий чоловік, одягнений в елегантний чорний костюм, на голові чорна, буйна чуприна і чорна підстрижена борідка, — зразу звернула увагу всіх присутніх. Кланяючись ласкаво усім, Стефаник підійшов до столу, де голова Бесіди представив присутнім дорогого гостя. Після грімких оплесків настала тиша, хоч маком сій... Стефаник окинув зором по всіх присутніх і почав говорити. У своєму слові письменник згадав про наш народ, про тяжкі його кривди, про селянські злидні. Полонив усіх своєю промовою, яку закінчив побажанням: „На щастя, на здоров'я усім вам у новому Році! Нехай легше дихається українському народові!" Всі стояли кілька хвилин, мов зачаровані. Задумалися над долею свого народу.

Після цього почалася товариська забава. „А я, — згадує Блажкевич, — думала тільки одне: як підійти до письменника і поговорити з ним?" Її запрошено до участі в забаві, що називалася „фантова льотерія". Вона купила кілька карточок з „номериками" і оглядала різні „преміяльні" виграші, що були розставлені на столі. Та ось їй попав щасливий номер — виграш. Вона дала на стіл свою виграшну карточку і чекала чим її обдарує доля... Сам Стефаник, що брав участь у грі та роздавав виграші, подав їй скляну чашечку з позолоченим обвідком і з такою ж підставкою. Він поздоровив її з виграшем, тепло потиснув руку і погладив по голівці. Ця незабутня, святкова хвилина зворушила її до глибини душі. Зустріч з Стефаником на Маланчиному вечорі в Тернополі, залишилася для неї ясним спогадом з юнах днів, днів весни...

Примітки:

1) Про о. Йосифа Вітошинського, його багатогранну діяльність на Тернопільщині, зокрема про його працю на полі хорового мистецтва, написала Іванна Блажкевич більшу статтю п. з. „Денисів", яка була поміщена у другому томі реґіонального збірника „Шляхами Золотого Поділля" ст. 239-259.

2) Спогад І. Блажкевич: „На Маланчиному вечорі в Тернополі" був надрукований у „Новому Слові", Варшава ч. 4, 27 січня 1979 р.

Відбувся З'їзд...

(Закінчення зі ст. 1)

тупник президента А. Волошина і колишній міністер освіти

Почесні члени: інж. Михайло Нич із Філядельфії, який, перебуваючи в 1938-39 роках у Брні, був головним доставцем уніформ для карпатських січовиків і подбав про їх фінансування в сумі майже мільйона тодішніх корон; Єлисавета Кузмівна-Мадич і Маруся Кедюлич-Химинець, обидві піонерки жіночих відділів „Карпатської Січі"; ген. Антін Кущинський і ген. Петро Петренко, колишні організатори „Карпатської Січі" на Мараморощині й Гуцульщині; Леонід Романюк, посол до Сойму і організатор народно-просвітнього руху на Мукачівщині; д-р Василь Івановчик, перший голова Української Національної Оборони в Ужгороді й головний організатор ОНО „Карпатської Січі", та д-р Юліян Химинець, перший голова КЕ ОУН на Закарпатті, голова делеґації Карпатської України за кордоном в 1938 році і співорганізатор УН-Оборони.

Центральний провід БКС голова — д-р С. Росоха, досмертний; заступники голови: д-р В. Вереш з Ню Йорку, Маруся Ігнатишин-Лоґуш з Монтреалю, проф. д-р М. Пап з Клівленду, Теодор Сидор з Торонто, Ю. Гвоздулич з Вінніпеґу та М. Цар з Сан Франсіско; В. Тимко — генеральний секретар, П. Баєр — скарбник, і члени — Микола Петрук, Петро Ігнатко, д-р Марія Кричфалушій-Балтарович, Олена Глібович, Василь Вайдич, Павло Полянський М. Шіпош, Федір Попович, мґр Микола Яшко, Михайло Калинич, Федір Піпа й Федір Козак. У склад організаційної референтури входять: голова — інж. Юрій Шанта і члени інж. Олекса Бабиченко й Василь Олаг з Торонто, Микола Теслевич з Арізони, Іван Столець з Каліфорнії, Іван Бумбак з Едмонтону, Микола Боґаш з Ванкуверу і Микола Куцин із Сієтл, Вашінґтон. Представниками ЦП БКС вибрано: Василя Попадюка на Австралію, Івана Смереку на Велику Британію, суддю Івана Улинця на Німеччину, д-ра Кирила Митровича на Францію, інж. Венедикта Васюка з Венесуелі на Південну Америку, д-ра Михайла Корибанича на Швайцарію та д-ра Миколу Товта на Італію.

Товариський суд: голова — Іван Олексик; члени — Микола Теслевич, проф. д-р Михайло Павлюк, д-р Михайло Корибанич, Іван Михалянич, Василь Онуфрик, Іван Кертиця та Андрій Копинець.

Контрольну комісію очолив проф. д-р П. Стерчо, а її членами вибрано Сидора Новаківського, Василя Поповича, Павла Теґзе, Еміліяна Височанського, Миколу Миговича, інж. Василя Бору, Михайла Юртина й Івана Половку.

На З'їзді промовляли проф. д-р М. Пап, митрофорний протоієрей Степан Біляк, М. Ігнатишин-Лоґуш, суддя Іван Улинець, д-р Ю. Химинець, М. Цар, Ю. Гвоздулич, М. Шіпош, І. Столець, П. Ігнатко, Т. Сидор, І. Олексик, д-р С. Росоха, проф. д-р П. Стерчо, В. Тимко і П. Баєр.

З'їзд привітав появу цінної праці о. Степана Папа „Початки християнства на Закарпатті", й висловив подяку Митрополитові Стефанові Суликові у Філядельфії за видання цієї книжки напередодні святкування 1000-ліття хрищення України. З'їзд привітав Блаженнішого Патріярха Йосифа й Первоієрарха Української Православної Церкви Митрополита Мстислава, а зокрема теперішнього Батька карпатських українців Августина Штефана. Учасники З'їзду схилили свої голови перед маєстатом мученицької смерти президента Августина Волошина, бо З'їзд відбувся в 110-річчя його народження, а також поклонився св. п. Ю. Реваєві, подвижникові будівництва Карпато-Української держави, на благословення нагробника якого рішено закликати вже тепер усіх українців; воно відбудеться у 85-ту річницю народження і 5-ту річницю смерти св. п. Ю. Ревая.

З'їзд рішив апелювати до всього українського громадянства відзначити гідно 45-річчя проголошення самостійности Карпато-Української Республіки і героїчної оборонної боротьби „Карпатської Січі". Може це виглядати на нескромність, але учасники З'їзду виявляли почуття великої гордости з приводу того, що в будівництві Карпато-Української держави стали були всі карпатські українці об'єднано, а також об'єднано й соборно підтримували це будівництво всі українці соборної України, де б вони не жили.

Відзначення річниць видань УНС у Чикаґо

Щоп'ять років українські громади УНСоюзу відзначають роковини існування і праці щоденника „Свобода", яка є не лише голосом чи органом УНСоюзу, але й речником американської України. Цього року „Свободі" 90 літ.

За моєї пам'яті на протязі 50-их літ були ювілеї „Свободи" величні, були й скромні, залежало від того, хто очолював Окружні Комітети УНСоюзу, які були головні урядовці, чи навіть члени Екзекутиви Союзу. На ювілейних святкуваннях бували навіть редактори найбільшої американської газети „Chicago Tribune", бували і редактори союзових видань від редакторів д-ра Луки Мишуги, Ревюка і Кравцева до Антона Драгана включно. Бували теж головні предсідники від Мурашка, Галичина, Лисогора до Івана Флиса включно.

Союзова громада в Чикаґо велика і на конвенціях числом делеґатів важлива, а кожному з членів Екзекутиви чи навіть Головної Ради треба голосів. Чикаґо на одній конвенції вибрало аж шість головних урядовців. Тепер їх чотири.

Імпрези ювілеїв „Свободи" були завжди фінансово задовільні. „Свобода" не мусіла доплачувати, але платила кошти дороги своїм редакторам. Місцеві Окружні Комітети видавали навіть спеціяльні брошури двома мовами зі статтями місцевих головних урядовців і оголошеннями місцевих бизнесменів і професіоналістів.

Цього року Окружний Комітет, що його очолює Михайло Ольшанський, секретар 51-го Відділу, мав добрих помічників: секретаря 399-го Відділу Романа Припхана, секретаря Округи О. Шаруна і касира та секретаря 220-го Відділу Е. Блідого. Для допомоги були також секретарка 114-го Відділу Ольга Бережан і О. Лісович, секретарка Відділу з Палатайну. Тому „шафа грала", і громада гідно віддала честь союзовим газетам „Свободі" і „Українському Тижневику".

„Український Тижневик", що вродився в Чикаґо під час Української Світової Виставки в 1933 році, прислав для звеличення подвійного ювілею ред. Марту Коломиєць, яка разом з ред. Ромою Гадзевич-Сохан і ред. Юрієм Зарицьким будують газету з популярними статтями і багатим добором кореспондентів.

Святкування відбулися в залі собору св. Володимира. На ювілею були присутні відпоручники церковних громад отець Ґаладза з парафії свв. Володимира і Ольги і о. Павлюк співпарох катедри св. о. Миколая, та пастор О. Гарбузюк з евангелицької громади, делеґат на останню Конвенцію УНСоюзу в Рочестері, які молитвами відкрили і закінчили програму.

Головну промову українською мовою виголосив заступник головного предсідника УНС д-р Мирон Куропась, який обширно розказував про ролю Церкви і священиків, як їх тоді називали „попиків радикалів, які дбали не лише про Церкву але й про Україну й робітничу клясу тодішніх українських вуглекопів в районі твердого вугілля. Всі вони в тяжких відносинах 90-их років були не лише священиками, але й вчителями, провідниками церковних громад і будови церков. „Свобода" теж присвячувала львину частину сторінок для справи повільного переходу русинів на українців. Така співпраця церковних і світських людей мала успіх, зростав УНСоюз, росли церковні громади.

Про „Український тижневик" говорила Марта Коломиєць, яка також народилася в Чикаґо і тут виросла. З промови слухачі винесли враження, що Марта Коломиєць має знання про „Тижневик" і союзову пресу. „Український Тижневик" виглядає тепер як політичний журнал, з якого вісті черпає навіть сенатор Чарлз Персі.

В програмі взяли участь подружжя Мариняк, що рік тому приїхали з України. Вони бавили присутніх гуморесками з життя в Україні, про які тут ніхто не знає. Він умів не тільки розказувати, але й театрально їх передати на втіху присутніх. Їх дует був інакший не лише мовою, наголосом, але теж гумористичним переданням пісень.

Голова Округи М. Ольшанський і О. Бережан та О. Лісович годували яствієм і питієм з ресторану.

Імпрезою вміло проводив Р. Припхан. Присутніх було 140 осіб.

Степан Куропась

У САЛЬВАДОРІ 3,000 урядових військ закінчили чотириденний наступ на становища партизанів у північній провінції Сан Міґель і відразу розпочали подібні операції в сусідній провінції Усулютан. Полковник Рікардо Сієнфуеґос повідомив, що перша операція успішно закінчилася в четвер, але він не подав подробиць цієї операції, ні понесених жертв.

ПО ВСІЙ СХІДНІЙ ЕВРОПІ, особливо в Чехо-Словаччині та Східній Німеччині, появилися явні познаки громадського та офіційного незадоволення совєтським рішенням розмістити у країнах Східньої Европи ядерні ракети середнього засягу. Від того часу, як Москва проголосила початок готувань у Чехо-Словаччині та Східній Німеччині „до розміщення оперативно-тактичних ракетних систем", уряди східньоевропейських країн почали безперервну кампанію вияснення і оправдання такого кроку Москви. Перші симптоми незадоволення появилися в Чехо-Словаччині. Західні репортери дістали копію петиції до Ґустава Гусака, чехо-словацького лідера, в якій робітники одної фабрики в Градец Кральове висловлюють протест проти розміщення совєтських ракет і вимагають „негайної ліквідації всіх подібних ракет, які вже перед тим були розміщені на території нашої країни".

ПОДЯКА

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п.

ЛЮБОМИРА ЛАМПІКИ

зложили на допомогу політичним в'язням слідуючі особи:

Марія й Любомир Лампіка	$800.00
Віра й Іван Гейдош	200.00
Олена й Ігор Прийма	25.00
Оксана Малич	25.00
Д-р Ольга і Роман Морози	50.00
Олександра Ямрозик	25.00
Ігор Мороз	10.00
Оксана й Орест Клюфас	20.00
Олена й Кость Гречак	20.00
Евгенія Плескачевська	20.00
Наталія і Михайло Мітрінґа	10.00
Марія і Олександра Шумило	25.00
Роксоляна і Олег Мітрінґа	10.00
Єлисавета й Дамян Поритко	25.00
Стефан Салик	20.00
Лідія і Володимир Маґуни	10.00
Марія і Володимир Ворох	25.00
Софія Вовк	10.00
Стефанія і Осип Іванчук	20.00
Ольга Кобзяр	20.00
Ярослава і Ярослав Лабка	10.00
Аґнес і Іван Хоманчук	20.00
Іванна й Теофіль Кулики	25.00
Ольга й Адам Дзямани	25.00
Анна й Сильвестер Петруняки	10.00
Ольга Труш	10.00
Галина й Іван Костюки	25.00
Оксана й Ігор Самокіш	50.00
Оксана і Юрій Стиранка	25.00
Оля й Роман Самокіш	25.00
Ніна Самокіш	25.00
Разом	$1,620.00

Сердечно дякуємо всім Жертводавцям, а Родині бл. п. Любомира Лампіки, молодого пластуна, наше глибоке співчуття в їхньому горю!

28-ий Курінь УПС-ок „ВЕРХОВИНКИ".

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ І МАТЕРІ

бл. п.

СТЕФАНІЇ КАРАСЬ

дня 8-го січня 1984 р., будуть відслужені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в церквах: св. Духа і св. Миколая в Бруклині; Покров Богородиці в Озон Парку; св. Володимира в Ґлен Спей та церкві свв. Сергія і Вакха в Римі.

Просимо ласкаво про святі молитви.

о. диякон БОГДАН — чоловік
ХРИСТЯ — дочка
ІВАН — син

Громада здала...

(Закінчення зі ст. 2)

величезну різницю між перебігом нарад, а головно закінченням нарад IV Конґресу СКВУ і XIII Конґресу УККА.

Треба надіятись, що ця постава більшости стане наукою для обох сторін і згідно з нею будуть ладнатись всі інші непорозуміння нашого громадського життя. Якщо ціла громада скористає зі своїх прав, то не повторяться прикрі несподіванки XIII Конґресу УККА.

Закінчення IV Конґресу СКВУ довело до створення під керівництвом адвоката Петра Саварина нового проводу СКВУ, в якому є заступлена ціла громада і хіба що тепер не можуть вороги і свої закидати, що СКВУ — це форум боротьби двох націоналістичних середовищ. Якщо б це було так — то не був би обраним провід СКВУ одноголосно (за вийнятком кількох загорільців з Австралії).

Може висліди IV Конґресу СКВУ застановлять деяких наших журналістів і редакторів не робити ведмежої прислуги українській справі і не ґенералізувати певних явищ, мовляв в громадському житті немає місця для політично заанґажованих людей. Це неправда. Треба одначе мати відвагу називати справи точно і вказувати, хто з політичних груп чи діячів надуживає своїх становищ в громадському житті для своїх групових цілей. А це різні явища і їх не можна змішувати.

І врешті IV Конґрес СКВУ додатково заманіфестував нерозривність між Українськими Церквами і громадою. І тому слід нам не втікати від того здорового явища, а навпаки подбати про те, щоб у всіх країнах той стан був примінений і щоб в проводах громадських централь були заступлені Українські Церкви через своїх представників.

Наприкінці, IV Конґрес СКВУ заманіфестував багато недомагань по лінії його підготови, зокрема якщо йде мова про програмову частину, але всі вони маліють у світлі великого успіху, який мала Президія Секретаріяту СКВУ, запропонувавши на предсідника IV Конґресу Ярослава Білака — людину, яка не лише знала формально-процедуральні справи, але яка усвідомляла собі що його основною ролею було довести до успішного закінчення IV Конґресу, і це він у великій мірі допоміг осягнути.

Ось декілька думок, які доповнять картину про IV Конґрес СКВУ і звернуть увагу на основні, а не побічні справи, які були предметом нарад Конґресу.

ОДНА ГРУПА протисандіністських повстанців, „Демократичні сили Нікараґуа", повідомила в середу, 28-го грудня, про те, що вона реорганізувала структуру свого командування з метою утворення тимчасового уряду Нікараґуа. Група основана в Гондурасі. Її керівництво складалося з дев'ятьох членів директорату, а тепер цей директорат розділяється на чотириособове військово-цивільне керівництво і п'ять галузей допоміжного виконавчого органу. Чотири найважливіші лідери — це головнокомандуючий Адольфо Калєро Портокарреро, військовий лідер Енріке Бермудез, шеф зв'язку полковник Едґар Каморро і голова громадської служби Індалєсіо Родріґез Аляніз.

„Це було в Чикаґо, а могло б бути й у Львові"

Тема української молоді і її майбутнього, як українців, особливо на еміґрації, становить великий знак питання у розвитку української культури та релігії.

Питання: що буде? В який спосіб знайтись на дорозі до ядра-джерела численних знань, які наші батьки передавали з покоління до покоління, будуючи нашу культуру та історію.

Сьогодні ми — молодь — будуємо ту історію, повертаючись до традицій наших предків, зберігаючи все, що українське. Таким самим чином наші діди і батьки п'ятдесят років тому організували у Львові 6 і 7-го травня 1933 року великий здвиг молоді, щоб спонтанно протиставитись походові атеїзму в світі, переслідуванням України Москвою, і нею штучно витвореного голоду, та протиставитись т. зв. пацифікації, як не дивно, католицької Польщі.

Сьогодні, з перспективи половини століття, українська молодь вільного світу відгукнулась на пропозицію о. митрофорного протоієрея Маріяна Бутринського, організуючи З'їзд „Українська Молодь Христові" в Чикаґо від 11-го до 13-го листопада 1983 року.

З'їзд УМХ відзначив Голокост в Україні 1932-33 років та ювілей тисячоліття Хрищення України-Руси, що наближається, гуртуючи разом віруючих молодих українців для їхнього взаємного пізнавання.

Приготування до З'їзду УМХ почалося рік наперед. На дорозі організації З'їзду лежало багато перешкод, які треба було подолати.

І так, як сказав Владика Іннокентій Лотоцький за античним автором, що

„в низькі кущі грім не б'є, грім б'є у високі дерева",

бувало і в нас у Чикаґо.

Цією фразою слід відповісти на аноніми, які доходили до централі З'їзду, пересилані напевно тими, для яких справи української молоді загально, християнства і рідної культури стояли піском в оці.

Проте організаційний комітет ЗУМХ на чолі з Ольгою Попіль доклав усіх зусиль, щоб допровадити діло до успішного завершення. До Чикаґо 11-го листопада 1983 року з'їхалось 356 осіб з усіх частин Канади, ЗСА й Австралії.

В день відкриття З'їзду УМХ (відкриття провів о. А. Чировський) відбувся маніфестаційний похід для відзначення Великого голоду в Україні 50 років тому вулицями Чикаґо від місця З'їзду до катедри св. Імени. До маніфестантів перед катедрою долучилась понад тисячна група українського населення міста; їх привітав Владика Іннокентій та інші представники Церков.

Наступний день З'їзду виповнили сесії, що їх було сімнадцять. Це дало великий вибір учасникам, які могли поширити свої знання чи одержати відповіді на питання етики, релігії, християнства, значення подружжя, мистецтва, фільму з релігійними мотивами, історії та перспективи християнства і значення Патріярхату. Усі семінари відбувалися при цілком виповнених залях; деякі семінари довелося додатково повторювати. Велику увагу молодь звертала на етичні проблеми, тому сесії о. Михайла Кузьми, Ейбел Пітерсон та д-ра Мирона і Лесі Куропасів були найбільш популярними. Далі слід згадати сесії на мистецькі теми: о. Мирона Панчука — „Релігійні мотиви в сучасних фільмах"; о. Михайла Баріла — „Ікони й іконографія".

Надзвичайна різнородність тем сесій З'їзду викликала цікавість, — чому? З цим питанням звернувся я до голови організаційного комітету Ольги Попіль. І ось її відповідь: „...в церкві бракує вияву молоді. Ми хотіли заразом вказати на внутрішні проблеми молоді і згуртувати її..."

(Фота: Норберт)

Спільна світлина перед катедрою св. о. Миколая на закінчення З'їзду „Українська Молодь Христові.

Церковний провід процесії від собору свв. Володимира і Ольги до катедри св. о. Миколая.

Молодь З'їзду під час процесії.

Чи це вдалося? Вповні можна сказати, що так. Факт наявний: молодь з'їхалася з 28-ми міст і трьох держав. І знову насувається питання — чому? У відповідь я чув такі пояснення. Учасник з Торонто: „Я не був переконаний щодо Католицької Церкви. — З'їзд поміг мені її зрозуміти". Учасник з Оттави: „Мої батьки ніколи не говорили зі мною про релігію, етику — вони завжди були зайняті." Учасник з Ню Йорку: „Подружжя розбиваються, бо є брак зрозуміння. Для мене це річ дуже важна, тому дякую викладачам за сесію ‚Християнське подружжя', яка повернула мене на властивий шлях".

Що означають ці відповіді? Де початок проблем молоді, на які, як видно, шукає вона відповідей?

Брак зрозуміння, недбалість батьків, нищівний вплив довкілля причиняється до того, що молодь асимілюється, затрачує свою культуру, етичні вартості і врешті-решт — себе. Отже відповідальність зростає, зростають потреби, що їх вимагає сьогоднішня молодь; вона не одержує того ні вдома, ні серед свого оточення. Це праця Української Церкви, якій треба взяти цю відповідальність на себе, організуючи в дальшому такого роду з'їзди для заспокоєння внутрішніх вимог молоді при додатковому вивчанні української культури, історії, — наук, потрібних для дальшого розвитку української нації.

Корисно виповнений день З'їзду закінчено бенкетом та спільною забавою при звуках вокально-інструментальної групи „Водограй".

Наступний день З'їзду УМХ розпочато процесією від собору свв. Володимира і Ольги до катедри св. о. Миколая, де відбулася Архиєрейська Служба Божа, яку відправив Владика Ізидор Борецький при участі священиків-гостей та отців чикаґських.

З'їзд УМХ закрито спільним обідом у залі катедральної школи. З'їзд закінчився, але сама подія закарбувалася в історії наших поселень як ще одна дія, в якій видно працю української молоді. Ідучи за прикладом великого з'їзду у Львові з 1933 року, відновлено дух його у житті, зберігаючи характер цього свята-маніфестації, спонтанно відповідаючи на жорстокі переслідування України червоною Москвою вже понад 60 років, і особливо — загладу українського селянства в час Українського Голокосту 1932-33 років. Дух З'їзду у Львові ми продовжуємо тут, на еміґрації, бо при сьогоднішніх обставинах на нашій, не своїй Україні ми цього не можемо робити. Але тут такими імпрезами ми даємо ще один доказ того, що український народ існує, існує його молода сила — остоя майбутности нації. Щоправда — не було тут 100 тисяч присутніх і чотири тисячі молоді, як у 1933 році у Львові, але ціль, ідеї, завдання були такі самі, чого великою заслугою є праця організаційного комітету ЗУМХ — праця молодих людей, яких слід би згадати навіть поіменно, щоб нікого не обминути, але така річ неможлива.

Їхня праця — це велике діло, на яке повинна відгукнутися не лише північно-американська українська молодь, але всі українці на поселеннях у ЗСА і Канаді, тобто один мільйон вісімсот п'ятдесят тисяч українського населення в самій Північній Америці, а [illegible] всі українці.

Норберт

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРТА ШОСТАК, член УНС Відд. 163-го Т-ва „Єдність" у Філядельфії, Па., померла 16-го листопада 1983 року на 85-му році життя. Нар. в селі Городнича, повіт Сколє, Зах. Україна. Членом УНС стала в1958 році. Залишила в смутку сина Петра з родиною, 10 внуків, 12 правнуків і дальшу і ближчу родину. Похорон відбувся 19-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі в Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Теодор Дуда, секр.

ПАВЛО РОҐАЛЬ, член УНС Відд. 106-го Б-ва св. Миколая в Чикаґо, Ілл., помер 17-го листопада 1983 року на 82-му році життя. Нар. 1901 року в Західній Україні. Членом УНС став 1901 року. Залишив у смутку дружину Марію, двоєрідних братів Дмитра і Петра Кекишів і Петра Запаранюка з родинами. Похорон відбувся 19-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

МАРІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 18-го листопада 1983 року на 86-му році життя. Нар. 1898 року в Доброполі коло Бучача, Зах. Україна. Членом УНС стала в 1951 року. Залишила в смутку дочок Софію і Теодору, синів Еміля і Теодора, 15 внуків, 21 правнука, одного праправнука, сестру в Парижі і родину в Балтиморі. Похорон відбувся 21-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!
Стелла Федик, секр.

АНАСТАЗІЯ КАГАНЯК, член УНС Відд. 283-го Т-ва „Запорозька Січ" в Обирні, Н.Й., померла 19-го листопада 1983 року на 86-му році життя. Нар. 1897 року в Хлібовичах Великих, в Західній Україні. Членом УНС стала в 1924 році. Залишила в смутку дочку Ольгу і сина Івана. Похорон відбувся 22-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Йосифа в Обирні, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Григорій Гавришків, секр.

МИКОЛА ВОСКРЕС, довголітній член Управи Відділу ч. 20 УНСоюзу, Т-ва „Згода" в Гемтремку, Миш., помер 13-го листопада 1983 року на 65-му році життя. Нар. 1919 року. в Урмані, Бережани, Зах. Україна. Членом УНС став в 1949 році. Залишив у смутку дружину Марію, доньку Ірину з мужем Тимотеєм, доньку Лесю з мужем Дезмон., братів Олексу і Василя, сестру Анастазію в Україні, внучку, ближчу і дальшу родину в Америці і в Україні. Похорон відбувся 17-го листопада 1983 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!
Роман Куропась, секр.

МИКОЛА ГРИЦИК, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., помер 19-го листопада 1983 року на 87-му році життя. Нар. 1896 року в Джурині коло Чорткова, Зах. Україна. Членом УНС став в 1954 році. Залишив у смутку племінників Андрія і Михайла Сисаків. Похорон відбувся 22-го листопада 1983 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!
Стелла Федик, секр.

ГРИГОРІЙ СНІГ, член УНС Відд. 460-го ім. Т.Шевченка в Лондоні, Онт., помер 9-го жовтня 1983 року на 69-му році життя. Нар. 1915 року в Василещині на Полтавщині, Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Ніну, двох синів Володимира і Михайла; три доньки Людмилу, Раїсу і Галину, сестру Палашку в Україні та дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Мавнт Презент в Лондоні, Онтаріо.

Вічна Йому Пам'ять!
Олександер Ковальчук, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го СІЧНЯ 1984 р.

Філядельфія, Па. Річні збори 375-го Відд., о год. 2-ій по пол. в домі Округи при 5004 Old York Rd. На порядку: відкриття; вибір предс. і секр.; відчитання протоколу з попер. зборів; звіт уступаючої Управи; дискусія над звітами; звіт К. Комісії і уділення абсолюторії; вибір нової Управи на 1984 р.; внески, запити, закриття. — М. Корженовський, гол., Ів. Данківський, кас., П. Тарнавський, секр.

СУБОТА, 21-го СІЧНЯ 1984 р.

Ню Йорк, Н. Й. Річні збори Т-ва ім. Д. Галичина 19-го Відд., о год. 1-ій по пол. в "Gemoni Real Estate Co.", 45 E. 7th St., New York, N.Y. 10003. На порядку: звіт членів Управи; дискусія над звітами; вибір нової Управи; вибір делеґата до Окружного Комітету УНС; плян праці на 1984 р.; спільна перекуска. Проситься чл. прибути. — Гр. Божик, гол., Р. С. Голіят, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го СІЧНЯ 1984 р.

Карнеґі, Па. Річні збори Т-ва ім. Ів. Франка 481-ий Відділ, в авдиторії УКПарафії св. Тройці, при 734 Washington Ave., Carnegie, Pa. — Гелен Возняк, секретар.